

- 22 жовтня 2019 року в місті Києві загинули два бійця АТО та постраждала одна цивільна особа внаслідок вибуху гранати Ф-1;

- 25 жовтня 2019 року у місті Харкові особа підірвала себе гранатою біля вокзалу. Під час обшуку житла відповідної особи правоохоронці виявили та вилучили автомати, рушниці, пістолети, шість піхотних вогнеметів «Джміль», сім РПГ, 130 гранат, п'ять тротилових шашок, електродетонатори та велику кількість боєприпасів різних калібрів.

Даний перелік не є вичерпним і має велику кількість аналогічних ситуацій. На даний момент поліція, на жаль, не є підготовлена до вище перерахованих ситуацій. Якщо проаналізувати наказ МВС «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» від 26.01.2016 № 50», то в ньому є пункт, в якому йдеться про набуття та вдосконалення поліцейськими навичок щодо дій при виявленні вибухових пристроїв та речовин (у тому числі наркотичних).

Прошу зауважити, що в освітній програмі навчальних закладів структури МВС України, до цього пункту за планом передбачено лише одне лекційне та одне практичне заняття, яке фізично унеможливає ефективну підготовку правоохоронців.

Одержано 29.11.2019

УДК 351.741:35.088

Назарій Олександрович ТОКАР,

курсант групи Ф2-108 факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Володимир Анатолійович ЄВТУШОК,

старший викладач кафедри тактичної

та спеціальної фізичної підготовки факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

ВПРОВАДЖЕННЯ СКАНДИНАВСЬКОЇ МОДЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ НА МАСОВИХ ЗАХОДАХ

В рамках реформи Національної поліції України було вирішено запровадити в нашій країні концептуально новий

підхід до охорони громадського порядку під час масових заходів, заворушень та акцій.

Цей підхід заснований на так званій «скандинавській моделі» поліцейської діяльності. І з'явився він через занадто кривавий характер більшості сутичок демонстрантів та поліції.

Вперше про нові методи забезпечення громадського порядку заговорили після трагічних подій в Гетеборзі червня 2001 року, під час яких загинула та травмувалася велика кількість протестувальників та поліцейських. Шоковані подібним розгортанням подій люди почали критикувати поліцію через занадто необдумане застосування фізичної сили та спеціальних засобів. Проаналізувавши помилки та звернувшись до рішення подібних прецедентів на міжнародному рівні, шведська поліція приступила до створення власної моделі.

Подібні події відбувалися не лише в далеких США, Данії чи Швеції, а й зовсім близько – всередині нашої країни в 2014 році, під час розгону мітингу студентів, який призвів до революції Гідності.

Тобто оновлення підходу до охорони громадського порядку в нашій країні неймовірно актуальне. Звичайно, можна було би розробити якусь «українську модель» регулювання, але це зайняло б занадто багато часу, та й нащо вигадувати велосипед, коли перед носом лежить досить збалансована система, заснована на міжнародному досвіді?

Що ж розуміється під цією моделлю? По-перше, під час подій в Гетеборзі, поліцейські занадто довго були вимушені очікувати рішення «зверху», яке приймалося без достатнього розуміння всієї проблеми, замість того, щоб аналізувати ситуацію на місці та приймати відповідне рішення, яке могло мінімізувати агресію і зберегти життя та здоров'я як демонстрантів, так і поліцейських. Тобто, поліцейським надали набагато більше повноважень на місцях.

Наступне рішення напряму впливало з вищеописаної проблеми, тобто цим виступав зв'язок рядового та керівного складу поліції. Це вирішувалося досить цікаво – була запроваджена нова система підвищення кваліфікації, яку проходили не тільки рядові поліції, а ще й їх безпосередні начальники та керівники, що дозволяло їм краще розуміти один одного.

І ключовим елементом цього методу виступила деескалація конфлікту, тобто запобігання спалахам насильства. Деескалація засновувалася на володінні інформацією про тих, хто приймає участь в заворушеннях, що дозволить спрогнозувати їх можливі агресивні дії та усунення можливих тригерів, і постійний діалог з організаторами та сприяння їм у реалізації права на свободу зібрань.

Ще одним досить важливим елементом «скандинавського методу» виступає «диференційований підхід», тобто зменшення кількості задіяних поліцейських в залежності від ситуації, що підвищує ефективність її діяльності в цілому. Адже, як ми пам'ятаємо, незважаючи на величезну кількість поліцейських в Гетеборзі, їм вдалося лише отримати лікарняний або і зовсім попрощатися з життям, а рівень матеріальних збитків залишився неймовірно високим.

Як адаптувати «скандинавську модель» в українські реалії? Перші кроки до цього вже буди зроблені під час «Євробачення-2017», що було відмічено Патріком Йохансеном, провідним радником КМЄС з питань охорони громадського порядку, який на практиці застосовував дану модель під час «Євробачення-2013» на посаді старшого офіцера поліції.

Наступним кроком став наказ МВС України № 706 від 23 серпня 2018 року «Про затвердження Концепції запровадження в діяльності органів та підрозділів Національної поліції України скандинавської моделі забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення масових заходів», який офіційно закріпив початок впровадження нових норм.

Для більш ефективного впровадження «скандинавської моделі» представникам поліції та науковцям варто об'єднати сили і виявивши можливі недоліки провести додаткові польові іспити, які допоможуть у визначенні шляхів їх подолання, спираючись на міжнародний, зокрема європейський, досвід з можливістю залучення іноземних експертів, в першу чергу зі Швеції та Данії.

Одержано 19.11.2019

